

ע"פ 1821/17 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 1821/17

לפני: כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט ע' גרוסקופף

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
מיום 12.01.2017 ב-ת"פ 3338-03-16 שניתן על-ידי
כב' השופטת ד' מרסק-מרום

תאריך הישיבה: ח' באייר התשע"ח (23.04.2018)

בשם המערער: עו"ד אשר חן

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון

פסק-דין

המשנה לנשיאה ח' מלצר:

עמוד 1

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט ד' מרשק-מרום) ב-ת"פ 3338-03-16 מתאריך 07.09.2016, במסגרתו הושתו על המערער העונשים הבאים: 4 שנות מאסר בפועל (החל מיום מעצרו); 12 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור, במשך שלוש שנים מיום שחרורו, עבירות אלימות מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור, במשך 3 שנים מיום שחרורו, עבירות אלימות מסוג עוון, לרבות איומים או החזקת סכין; וכן פיצוי לנפגעת העבירה בסך של 20,000 ש"ח.

להלן אפרט, בתמצית, את הנתונים הדרושים להכרעה במכלול.

רקע

2. כנגד המערער הוגש כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, שייחס לו את העבירות הבאות: חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין); ופציעה לפי סעיף 334 לחוק העונשין.

3. המערער היה נשוי לת' (להלן - המתלוננת) ולשניים חמישה ילדים משותפים אשר בתקופה הרלבנטית התגוררו עימם בבית. כמפורט בחלק הכללי לכתב האישום המתוקן, מספר שנים עובר לאירועים עליהם נסוב הערעור, עלו יחסיהם של בני הזוג על שרטון. המתלוננת ביקשה להתגרש מהמערער, אך הלה סרב לגרשה והמשיך להתגורר בקרבת המשפחה - בחדר נפרד בחצר הבית.

4. על-פי עובדות כתב האישום המתוקן, בתאריך 03.09.2015, בשעות הצהריים, התגלע ויכוח בין המתלוננת לבין המערער בחצר הבית, לאחר שאחד מילדי בני הזוג רכש רכב, דבר שעורר את כעסו של המערער שטען שהרכב מיועד לשימושה של המתלוננת, בניגוד להסכמתו.

5. בשלב מסוים, המתלוננת נכנסה אל הבית, המערער נכנס בעקבותיה, נטל סכין מהמטבח וניסה לדקור אותה בבטנה. המתלוננת הגנה על גופה באמצעות ידיה, וכתוצאה מכך פגעה הסכין בידה וגרמה לה לחתך עמוק, לדימום ולכאבים עזים. י', אחד מילדיהם של בני הזוג, אשר שהה באותה עת בחצר הבית והבחין במעשה, נכנס לבית וניסה למנוע מהמערער להמשיך ולפגוע באמו. בתגובה, דקר המערער את י' בגבו באמצעות הסכין ובעקבות זאת י' נמלט מהבית.

6. המתלוננת, שאיבדה דם רב בעקבות פציעתה, התיישבה בסלון הבית. המערער ניגש אל המתלוננת, רכן לעברה והצמיד את הסכין לצווארה תוך שהוא מאיים עליה בצעקות שבכוונתו להרוג אותה. בעקבות הצעקות התעורר ב', בן נוסף של בני הזוג שישן בסלון, הבחין במערער רוכן לעבר המתלוננת עם סכין בידו, ומשך את המערער בניסיון להפריד בין השניים. בעקבות זאת, עזב המערער את הבית, והמתלוננת ו-י' פונו לקבלת טיפול רפואי בפציעותיהם.

7. כתוצאה ממעשי המערער, המתלוננת נחבלה בידה, נגרם לה חתך עמוק ופגיעה בעצב היד והיא נזקקה לניתוח. ל-י' נגרמה פציעה בקוטר של 0.9 ס"מ בגבו, ואף הוא נזקק לטיפול רפואי.

8. בכתב האישום המתוקן צוין עוד כי בשל חששם מהמערער - המתלוננת וילדיה החליטו בתחילה שלא לערב את רשויות החוק בפרטי האירועים. אולם בהמשך, כשבועיים לערך לפני הגשת התלונה, המערער הזמין שניים מילדיו לנסוע עמו ברכבו. במהלך הנסיעה, הסית המערער את ילדיו נגד אימם-המתלוננת, ואף ציין כי הוא מצטער שלא פגע בה בצורה קשה יותר, גם אם בשל כך היה יושב בכלא. בעקבות השיחה, בניו של המערער חששו שהמערער יפגע באימם-המתלוננת פעם נוספת, ואף שיתפו אותה בחששם.

9. בשלב מאוחר יותר, ולאחר שהתקשה להתמודד עם המצוקה אותה חווה בעקבות הפציעה, שתה י' אלכוהול בכמות גדולה עד שנגרמה לו הרעלת אלכוהול, בגינה נזקק לאשפוז בבית חולים.

10. בעקבות מסכת האירועים הנ"ל - המתלוננת הגישה תלונה במשטרה כנגד המערער.

11. בתאריך 07.09.2016, המערער הורשע בבית המשפט המחוזי הנכבד, על-פי הודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן. בין הצדדים לא נקבע כל סיכום לעניין העונש.

12. בתאריך 12.01.2017 בית המשפט המחוזי הנכבד גזר את דינו של המערער.

במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם בעניינו של המערער - בית המשפט המחוזי הנכבד עמד על הערך החברתי שנפגע כתוצאה מביצוע העבירות, סקר את מדיניות הענישה הנהוגה בערכאות המשפט בעבירות דומות, ובחן את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות שבמוקד.

13. באשר לערך החברתי שנפגע כתוצאה מביצוע העבירות - בית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי מעשיו של המערער פגעו פגיעה קשה בביטחונם האישי והפיזי של אשתו וילדיו בתוך ביתם, ואף הפרו את הערך החברתי המוגן של שימור קדושת התא המשפחתי.

14. אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות - בית המשפט המחוזי הנכבד עמד על כך כי המדובר באירוע אלימות מתמשך, אשר התעורר בעקבות ויכוח מילולי בין בני הזוג - וזאת על רקע מערכת היחסים העכורה ששררה ביניהם ורצונה של המתלוננת בגירושין מהמערער. עוד ציין בית המשפט המחוזי הנכבד את האלימות החריגה בה נקט המערער - בתקיפת רעייתו בסכין; בדקירת בנו, שכל רצונו היה להפריד בין הוריו; באיומיו המפורשים כלפי המתלוננת כי בכוונתו להורגה, שעה שהיא שותתת דם מפצעי הדקירה; ובכך שהשמיע באזני ילדיו אמירות קשות בהן הביע צער על כך שלא פגע באימם בצורה קשה יותר. כן שקל בית המשפט את הנזקים הפיזיים והנפשיים שנגרמו למתלוננת ולי', בעקבות המעשים.

15. אשר למדיניות הענישה הנהוגה - בית המשפט המחוזי הנכבד בחן את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות האלימות בהן הורשע המערער, ובפרט בנסיבות בהן המעשים כוונו כלפי בני משפחתו של מבצע העבירה, באופן דומה לזה בו בוצעה העבירה דנן.

16. לאחר ששקל כל אלה - בית המשפט המחוזי הנכבד העמיד את מתחם הענישה בעניינו של המערער בין 3 ל-6 שנות מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

17. בבואו לקבוע את עונשו של המערער בתוך מתחם הענישה - בית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי בגדר הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, יש לזקוף לזכותו של המערער את החיסכון בזמן שיפוטי שנגרם מכך שהודה במיוחס לו בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר הטיעון, ואת העובדה כי בא-כוחו הסכים להגשת תצהיר נפגעת העבירה, ללא חקירתה בפני בית המשפט. לחובת המערער, נשקל עברו הפלילי הכולל עבירות אלימות קודמות שביצע במתלוננת, וכן עבירת נשק, בגין ריצה עונשי מאסר בפועל.

18. לנוכח כל האמור, ולאחר שאיזן בין כל השיקולים הרלבנטיים - בית המשפט המחוזי הנכבד השית על המערער את העונשים המפורטים בפסקה 1 דלעיל.

19. על גזר דינו של בית המשפט המחוזי הנכבד נסוב הערעור שבפנינו, המופנה כלפי כל רכיבי העונש, למעט רכיב הפיצויים שנפסקו לטובת המתלוננת.

טענות הצדדים בערעור

20. בהודעת הערעור ובמסגרת הדיון בפנינו - בא-כוחו של המערער טען כי בית המשפט המחוזי הנכבד שגה כאשר קבע את מתחם הענישה בין 3 ל-6 שנות מאסר בפועל, כאשר מדיניות הענישה המקובלת בפסיקה בעבירות מסוג זה שביצע המערער, בנסיבות דומות, מורה, לשיטתו, כי מתחם הענישה נע בין 10 ל-25 חודשי מאסר.

21. עוד טען בא-כוחו של המערער כי בגזר דינו, בית המשפט המחוזי הנכבד החמיר עם המערער כאשר לא גזר את עונשו ברף הנמוך של המתחם, וזאת נוכח נסיבות מיוחדות הנוגעות לביצוע העבירה, דוגמת חלוף הזמן למן הגשת התלונה במשטרה, הפגיעה הפיזית המינורית, להבנתו, במתלוננת ובי', וכן הודאת המערער בפני בית המשפט במסגרת הסדר הטיעון. עוד טען בא-כוח המערער, כי בית המשפט המחוזי הנכבד שגה כאשר ייחס חומרה יתירה לעובדה כי עבירות האלימות כונו כנגד בני משפחתו של המערער.

22. באת-כוח המשיבה טענה, מנגד, כי העונשים שבית המשפט המחוזי הנכבד השית על המערער, הולמים את חומרת העבירות בהן הודה והורשע. זאת, בהתחשב בחומרה היתירה הגלומה בעבירות אלימות, בפרט כאשר אלו מכוונות כלפי בני משפחה, ובשים לב לעברו הפלילי של המערער - בכללו ריצוי עונש מאסר בגין עבירות אלימות שכוונו כלפי המתלוננת.

דיון והכרעה

23. לאחר שעיינו בהודעת הערעור ונימוקיה, ולאחר ששמענו את טיעוני באי-כוח הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור - להידחות. הטעמים לכך יובאו בקצרה להלן.

עמוד 4

24. הלכה היא מלפני בית משפט זה כי התערבות בעונש שגזרה הערכאה הדיונית תיעשה במשורה ובמקרים חריגים בלבד – בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או כאשר העונש שנגזר חורג ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, או כאשר ישנן נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת (ראו: ע"פ 5849/13 בן חיון נ' מדינת ישראל (06.10.2014); ע"פ 604/16 בדארנה נ' מדינת ישראל (10.01.2017)). בנסיבות העניין דנן, לא ראינו מקום לסטות מהלכה זו, שכן נימוקי הערעור אינם מגלים עילה להתערבותו של בית משפט זה בעונשים שהושתו על המערער.

נבהיר ונפרט את הדברים מיד בסמוך.

25. לא אחת עמד בית משפט זה על חומרתה היתירה של תופעת הסכינאות כאמצעי ל'פתרון' סכסוכים. לנוכח הפגיעה המגולמת בתופעה זו בשלום הציבור ובשלמות גופו של כל אדם, נקבע כי יש להיאבק בנגע אלימות זה באמצעות ענישה קשה ומחמירה, כאשר הרתעת עבריינים בכוח ניצבת כשיקול מרכזי בין שיקולי הענישה (ראו, למשל: ע"פ 3863/09 מדינת ישראל נ' חסן, פסקה 21 (10.11.2009); ע"פ 8678/12 מדינת ישראל נ' סעד, פסקה 36 (5.8.2013); ע"פ 2056/15 רוז'קוב נ' מדינת ישראל (28.11.2016)).

26. רכיב נסיבתי נוסף עליו יש לתת את הדעת לחומרה, הוא בכך שעסקינן בעבירות אלימות שכוונו כלפי בני המשפחה הקרובה של מבצע העבירה – המערער. גם בהקשר זה התפיסה המקובלת היא שמעשי אלימות הנעשים בתוך התא המשפחתי ראויים ליתר גינוי ולתגובה עונשית קשה, תוך הסגת מידת הרחמים מפני מידת הדין (ראו, למשל: ע"פ 6758/07 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (11.10.2007); ע"פ 2148/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה יד (16.12.2014)).

27. בענייננו, המערער עשה שימוש בסכין כדי לפגוע באשתו באירוע אלימות מתמשך, כאשר בן אחד אשר נחלץ לעזרת אמו, נפצע אף הוא על-ידי אביו פצעי דקירה, ובן נוסף נאלץ לחזות באירועים, זאת אף שביקש מאביו להפסיק ממעשיו. תושייתה של המתלוננת להגן על עצמה בידיה מפני המערער, כמו גם ניסיונותיהם של ילדיה למנוע בעד המערער להמשיך ולתקוף את אימם-המתלוננת, הם שמנעו תוצאות חמורות וכואבות יותר מהנזקים, הקשים כשלעצמם, שנגרמו למתלוננת ול-י'. די בנתונים אלה כדי להצדיק השתת עונש מאסר מוחשי על המערער.

28. זאת ועוד – אחרת. אין להתעלם מהעובדה כי המערער לא הביע חרטה על מעשיו אלא טען באזני ילדיו, זמן מה לאחר ביצוע העבירות, כי הוא מצר על שלא הצליח לפגוע במתלוננת קשות. בהקשר זה יושם אל לב כי אין זה מקרה האלימות הראשון של המערער כלפי אשתו-המתלוננת, וכי בעבר ריצה עונש מאסר בגין עבירות אלימות שביצע כלפיה. דברים אלה מחזקים את הצורך בענישה מרתיעה בנסיבות העניין, ומלמדים כי בדין נמנע בית המשפט המחוזי הנכבד מלקבוע את עונשו של המערער ברף הנמוך של מתחם הענישה.

29. נוכח כל האמור – אנו סבורים כי בית המשפט המחוזי הנכבד איזן כהלכה בין מכלול הנתונים הרלבנטיים בעניינו של המערער, ובגזר דינו נשקלו כדבעי נסיבותיו האישיות הן לצד החומר והן לצד הקולא.

30. על כן החלטנו לדחות את הערעור.

ניתן היום, י"ד באייר התשע"ח (29.4.2018).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

המשנה לנשיאה
